

Beuving

De voorzitter:

Na afloop van deze termijn geef ik de leden van de Kamer de gelegenheid om mevrouw Beuving te feliciteren. Dat geldt ook voor de volgende spreker, de heer Reynaers, die eveneens zijn maidenspeech houdt.

De heer Reynaers (PVV):

Voorzitter, Alvorens tot de behandeling van het wetsvoorstel over te gaan, maak ik graag van de gelegenheid gebruik mevrouw Beuving van harte te feliciteren met het houden van haar maidenspeech.

Wij hebben er even op moeten wachten, maar dat wachten is ruimschoots beloond met de plenaire behandeling van een wetsvoorstel dat zich uitstekend leent voor het houden van een eerste openbaar uitgesproken rede in deze Kamer. Het is mij dan ook een waar genoegen de Kamer vandaag op deze plek te mogen toespreken.

Voor ons ligt een wetsvoorstel dat beoogt de mogelijkheden te beperken om een taakstraf op te leggen bij veroordeling voor een ernstig zeden- of geweldsmisdrijf en in geval van recidive van een misdrijf. Aan de schriftelijke voorbereiding van dit wetsvoorstel heeft mijn partij helaas niet deelgenomen. Op dat moment waren wij immers nog niet vertegenwoordigd in deze Kamer. Ik zal er niet omheen draaien: dit wetsvoorstel kan op de volle instemming van de PVV-fractie rekenen. Dat zal de leden van de Kamer niet verbazen, want wie de PVV de afgelopen jaren een beetje heeft gevolgd – dat hebben waarschijnlijk alle aanwezigen gedaan – herkent in dit wetsvoorstel de tegemoetkoming aan een wens die de PVV al vanaf het prilste begin koestert, of eigenlijk al voor dat prilste begin, in 2005, toen Geert Wilders zijn onafhankelijkheidsverklaring publiceerde.

Zou er dan toch wat zijn veranderd? Zou de jarenlange roep van de PVV om een andere koers dan toch eindelijk tot zichtbare resultaten leiden? Het begint er zowaar op te lijken, helemaal als wij ons realiseren dat het onderhavige wetsvoorstel tot stand gekomen is onder het vorige kabinet, met een minister van Justitie die bepaald niet bekend staat als de grootste fan van de Partij voor de Vrijheid. Dat biedt perspectieven voor de komende jaren, waarin een kabinet regeert dat niet alleen dicht bij ons staat, maar bovendien in veel gevallen op onze actieve steun kan rekenen, in het bijzonder waar het mijn portefeuille, Veiligheid en Justitie, betreft.

Inhoudelijk is het een helder wetsvoorstel. Waar thans nog vrijwel onbeperkt taakstraffen kunnen worden opgelegd, beoogt dit wetsvoorstel in een nieuw artikel 22b van het Wetboek van Strafrecht daarop enkele uitzonderingen te maken.

Het gaat om drie situaties: ernstige geweldsmisdrijven, ernstige zedenmisdrijven en recidive van misdrijven in het algemeen. In die specifieke gevallen zal een kale taakstraf niet meer kunnen worden opgelegd. Een combinatie van een taakstraf met een al dan niet voorwaardelijke gevangenisstraf kan nog wel.

De PVV stelt vast dat wat er aan interessants over dit wetsvoorstel te vertellen valt, niet zozeer ziet op de regeling zelf. Die is immers helder. Bij een beschouwing in breder verband wordt duidelijk dat de gevolgen van dit wetsvoorstel verder strekken dan men op het eerste gezicht zou vermoeden. Dit wetsvoorstel impliceert om te beginnen een nadere positionering van de taakstraf. Tevens raakt het wetsvoorstel de straftoemingsvrijheid

van de rechter. Als gevolg daarvan dwingt dit wetsvoorstel deze Kamer nog eens goed na te denken over haar wetgevende taak. Tot slot noopt dit wetsvoorstel tot fundamentele keuzes over de belangen van daders en de positie van slachtoffers. Op deze aspecten zal in het navolgende nader worden ingegaan.

Zoals gezegd is mijn fractie een voorstander van dit wetsvoorstel. Dat wil niet zeggen dat dit wetsvoorstel precies is wat zij wilde. In de Tweede Kamer ging mijn partij nog een stapje verder en heeft zij een amendement voorgesteld dat ertoe strekte dat dit wetsvoorstel zou zien op alle zeden- en geweldsmisdrijven en niet alleen op de ernstige variant. Dat amendement heeft het helaas niet gehaald, maar het maakt wel precies duidelijk waar de PVV in deze materie staat. Van alle strafmodaliteiten geniet de taakstraf in onze optiek het minst de voorkeur. Met name voor de zwaardere delicten wordt de taakstraf door ons al gauw te licht bevonden. Wij zien het onderhavige wetsvoorstel dan ook als een zeer goede eerste stap. Dat is winst, maar we zijn er nog lang niet.

Dit brengt mij bij het nut en de noodzaak van dit wetsvoorstel. In de schriftelijke voorbereiding is door enkele partijen geopperd dat dit wetsvoorstel slechts in een beperkt aantal gevallen tot een andere strafoplegging zou leiden. Het wetsvoorstel zou daarom onnodig zijn. Wij bestrijden dat. Het enkele feit dat het opleggen van een kale taakstraf in de door het wetsvoorstel bestreken gevallen weinig voorkomt, maakt nog niet dat wetgeving dus overbodig is. Ik doel met name op de gewelds- en zedenmisdrijven. Ook voor relatief zeldzame situaties kan wetgeving wenselijk en derhalve zinvol zijn, al was het maar om de slachtoffers niet in de kou te laten staan.

Daarnaast ziet de PVV nog een belang. Dit wetsvoorstel draagt bij aan de positionering van de taakstraf in het arsenaal aan straffen. Daaraan blijkt behoefte te bestaan. Hoewel de parlementaire geschiedenis duidelijk is over de aard van de taakstraf, te weten een straf die geschikt is voor plegers van naar verhouding lichte delicten, blijkt de praktijk van de strafrechtspleging weerbarstiger. De taakstraf als hoofdstraf heeft sinds de introductie in 1989 in toenemende mate toepassing gevonden. Dat de taakstraf de afgelopen jaren ook is opgelegd in gevallen waarin dat eigenlijk niet had gemoeten, verbaast ons dan ook niet. Daarvoor kunnen allerlei redenen zijn geweest: praktische, financiële en wellicht zelfs ideologische. Welke redenen het ook zijn geweest, feit is dat in de loop der jaren niet alleen bij lichte vergrijpen een taakstraf is opgelegd maar ook bij de zwaardere varianten. Dat het relatief weinig gevallen betreft is een geruststellende gedachte, maar ook niet meer dan dat. Het onderstreept nog maar eens dat thans toch behoefte bestaat aan de beperking die in 1997–1998 al is overwogen, maar waarvan destijds bewust is afgezien. Dat is opmerkelijk. Er is destijds blijkbaar bewust van afgezien om de wettekst niet in overeenstemming te laten zijn met de bedoeling van de wetgever. Het onderhavige wetsvoorstel corrigeert die inconsistentie alsnog. Dat draagt bij aan de geloofwaardigheid van de taakstraf.

Dit brengt mij bij het volgende aspect van dit wetsvoorstel: de straftoemingsvrijheid van de rechter. Een van de redenen waarom niet eerder misdrijven van de mogelijkheid tot het opleggen van een taakstraf zijn uitgezonderd, was immers dat de rechter bij ernstige delicten en in geval van recidive niet gauw een taakstraf zou opleggen, ook al omdat het OM hiermee in zijn voororderingsbeleid enige terughoudendheid zou betrachten.

Dat was de verwachting, maar niets blijkt minder waar. Laat ik er geen doekjes om winden. Als in het licht van dit wetsvoorstel de straftoemingsvrijheid van de rechter de grootste zorg is, denk ik dat we hier te maken hebben met een uitstekend wetsvoorstel. De PVV ziet in dit wetsvoorstel overigens in het geheel geen ongeoorloofde inbreuk op de straftoemingsvrijheid van de rechter. Toegegeven, het wetsvoorstel bevat een beperking, maar een die volledig in overeenstemming is met de bedoeling van de wetgever zoals die 1997–1998 al is verwoord. De beperking is bovendien zelf beperkt omdat de kale taakstraf weliswaar wordt uitgesloten, maar een taakstraf in combinatie met een andere straf wel mogelijk blijft. Het gaat dan ook te ver om in het onderhavige wetsvoorstel de zoveelste bijl aan de wortels van de rechtstaat te zien, tenzij men natuurlijk van mening is dat iedere beperking van de straftoemingsvrijheid van de rechter uit den boze is.

Wij hechten aan de straftoemingsvrijheid van de rechter, daarover geen misverstand, maar dat laat onverlet dat ook de rechter binnen bepaalde bandbreedtes dient te blijven. Wat ons betreft is het aan de wetgever om die kaders te stellen: wat strafbaar is en wat niet; welke strafmaat moet worden gehanteerd en welke soort straf geschikt is. Het getuigt van betrokkenheid van de wetgever om eens in de zoveel tijd de bereidheid te tonen om te bezien of ons strafrecht nog wel bij de tijd is. Maatschappelijke opvattingen over strafbaarheid en straftoemering veranderen langzaam, maar voortdurend en wel in twee richtingen. Sommige gedragingen vinden we niet meer strafwaardig, terwijl wij andere juist meer zijn gaan afkeuren. Ook de kale taakstraf ontkomt, zo blijkt ook vandaag weer, niet aan dat voortdurende debat.

Maar genoeg theorie, het beste aspect van dit wetsvoorstel heb ik alleen nog maar zijdelings aangestipt: de bescherming van de belangen van de slachtoffers van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven. Het is dit aspect waaraan wij de meeste waarde hechten. Met het materiële criterium in lid 1 van artikel 22b van het Wetboek van Strafrecht geven wij een krachtig signaal af aan geweldplegers, zedendelinquenten en recidivisten: wat u het slachtoffer aandoet, heeft directe consequenties voor de op te leggen straf. En terecht!. Veel te lang is vergeten dat het slachtoffer altijd levenslang heeft. Wie ooit het slachtoffer is geworden van een ernstig gewelds- of zedenmisdrijf, vergeet dat nooit meer. Waar de dader na zijn straf zijn tweede kans krijgt en een nieuwe toekomst tegemoet kan treden, krijgt het slachtoffer nooit een tweede kans, zoals wij weten. Eens mishandeld, altijd mishandeld. Eens verkracht, altijd verkracht. Het slachtoffer kan na 10 jaar nog wel eens de slaap niet vatten, het slachtoffer schrikt 20 jaar later nog steeds wakker, het slachtoffer vraagt zich na 30 jaar nog wel eens af: waarom ik?

Het geweten is vergevingsgezinder dan het geheugen. In een rechtsstaat moeten de schuldigen worden gestraft en de onschuldigen worden beschermd. Daarom kiest de Partij voor de Vrijheid altijd primair voor de slachtoffers en nooit voor de daders.

De voorzitter:

Mijnheer Reynaers, ik mag u gelukwensen met uw maïdenspeech.

U bent niet het jongste lid van de Eerste Kamer ooit, maar u hoort wel tot het exclusieve gezelschap Nederlanders dat zich vóór hun 30ste senator mag noemen.

Namens uw fractie voert u het woord op het beleidsveld veiligheid en justitie. Ook van u kan worden gezegd

dat u spreekt met kennis van de gerechtelijke praktijk. Van beroep bent u advocaat. Dat vak beoefent u sinds 2006 in de regio West-Brabant en Zeeland. In die hoedanigheid was u betrokken bij tal van strafrechtzaken, zoals ook bleek uit uw zojuist gehouden betoog.

U studeerde rechten aan de Universiteit van Tilburg van 2000–2006 en doorliep daarna de beroepsopleiding advocatuur van de Nederlandse Orde van Advocaten.

Uw huidige specialisatie ligt op het terrein van bouwrecht en ruimtelijke ordening. Bestuursrecht en publiek-private regelgeving zijn daarmee nauw verwant.

Naast uw werk als advocaat bent u lid van de raad van advies van het Starterscentrum in Roosendaal. Dat spreekt mij natuurlijk als geboren en getogen Roosendaler zeer aan. In die rol bent u betrokken bij de ontwikkeling van nieuwe bedrijvigheid.

Tijdens uw studie in Tilburg was u lid van de universiteitsraad en schreef u columns voor de universiteitskrant. In Roosendaal was u medeoprichter van een lokale partij die u ruim een jaar vertegenwoordigde in de gemeenteraad tot aan uw komst naar deze Kamer.

Ik wens u heel veel succes in uw werk als lid van de Eerste Kamer en een vruchtbare tijd als volksvertegenwoordiger hier in de senaat.

(De voorzitter overhandigt de heer Reynaers een bos bloemen.)

Mevrouw **Quik-Schuijt** (SP):

Voorzitter. Na de woorden van mevrouw Beuving dacht ik eigenlijk dat ik mijn beurt wel kon overslaan, maar dat is weer zo slordig als je hebt aangekondigd het woord te zullen voeren.

Medeverantwoordelijkheid voor wetgeving brengt in de eerste plaats mee dat onderzocht moet worden wat het probleem is en of wetgeving het geëigende middel is om dat probleem op te lossen. Meestal is het antwoord op deze initiële vragen te vinden in de memorie van toelichting. In dit geval valt daarin te lezen dat het gaat om de positionering van de taakstraf en de inzet van de regering op het bereiken van gedragsverandering en het voorkomen van recidive door middel van de toepassing van voorwaardelijke sanctie. Erg helder klinkt dit niet. De voorwaardelijke sanctie komt in het wetsvoorstel namelijk niet meer voor.

Dan blijven over de positionering van de taakstraf, het bereiken van gedragsverandering en het voorkomen van recidive. Op de genoemde algemene doelstelling van het strafrecht, het voorkomen van recidive door middel van gedragsverandering, kom ik zo. Ik zoek eerst verder in de memorie van toelichting naar het probleem dat met dit wetsvoorstel moet worden opgelost. Dat lijkt te zijn: de positionering van de taakstraf als passende straf voor ernstige strafbare feiten.

Op de vragen in het voorbereidend onderzoek heeft de staatssecretaris uitvoering geantwoord, waarvoor dank. De gepresenteerde cijfers overtuigen de SP in deze Kamer echter niet. Het kabinet heeft de Raad voor de rechtspraak en het College van procureurs-generaal onderzoek laten doen naar de praktijk van het vorderen en het opleggen van taakstraffen in het geval van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven. De conclusie is – ik kan het niet anders lezen – dat er geen probleem is. In slechts 14% van de gevallen is bij een ernstig delict alleen een taakstraf